

KAPALI MARAŞ

Bilinmeyen Gerçekler

İngiliz Yönetimi'nin Evkaf'a yönelik ortadan kaldırma amacına

İngiliz Sömürge Yönetimi, Kıbrıs'taki Türk varlığını ortadan kaldırma amacıyla; Kıbrıslı Türklerin yoksullaşması, Ada'dan göç etmeleri ve böylece siyasal bir birlik oluşturmamaları için yoğun çalışmalar yapmıştır. İngiliz Yönetimi, bu nedenle Kıbrıs'taki en önemli ve en büyük varlığın sahibi olan Evkaf'ı başlıca hedefi haline getirmiş ve bu kurumun küçültülmesi ve içinin boşaltılması amacıyla her türlü girişimde bulunmuştur. Bu çalışmalarla, kurulmuş olan ikibinden fazla vakfın işlevini yitirmesi, toplumun temel taşlarının en önemlilerinden biri olan Evkaf'ın zayıflatılması ve Kıbrıslı Türklerin yoksullaştırılması amaçlanmıştır. Sürdürülen bu sistematik çalışmaların sonucunda Evkaf, esnafa yardım edemeyecek, iş kurmak isteyenleri destekleyemeyecek ve ihtiyaç sahiplerinin yanında olamayacaktır. Evkaf'ın toplumu destekleyemeyecek olması, zaman içinde Kıbrıs Türk halkının da yoksullaşacağı anlamına geliyordu.

Lefkoşa burçlarına İngiliz Birleşik Krallığı bayrağı çekiliyor, 12 Temmuz 1878

politikası, Kıbrıs'taki Türk Varlığı'nı hizmet ediyordu

Osmanlı İmparatorluğu'nda sosyal devlet işlevleri vakıflar aracılığıyla gerçekleştiriliyordu. Okul, cami, hastane yapmak ve bu türden kurumları işletmek, vakıfların temel görevleri arasında kabul ediliyordu. Vakıfların içlerinin boşaltılarak çalışamaz hale getirilmesi; halkların dini yaşamlarını sürdürmemeleri, çocuklarına gerekli eğitim ve hastalarına tıbbi bakım olanağı sağlayamamaları ve genel anlamda temel insani ihtiyaçlarını karşılayamamaları anlamını taşıyordu.

Zengin vakıfların gelirleriyle yurt dışına bile yardım gönderen Kıbrıs Türk Halkı, başkalarına muhtaç hale getirilmiş ve yurt dışına göçe zorlanmıştı. İngiliz Sömürge Yönetimi döneminde (1878-1960) bir yandan Evkaf zayıflatılırken, aynı zamanda Yunan Ortodoks Kilisesi Ada'nın en güçlü kurumu haline getirilmiştir

İngiliz Sömürge Yönetimi birliklerinin Larnaka'dan Ada'ya çıkışları

Uluslararası Antlaşmalar

Kıbrıs'ta verilen sözler ve Uluslararası Antlaşmalar İngiliz Sömürge Yönetimi döneminde hiçe sayılarak hukuki anlamda suç işlenmiştir. 1878 Kıbrıs Sözleşmesi, 1923 Lozan Antlaşması ve 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Kuruluş Anayasası, vakıf mallarının vakıf yasalarına (Ahkâm-ül Evkaf) göre yönetileceğini açık bir hüküm olarak ortaya koymaktadır.

İngiliz Sömürge Yönetimi döneminde Vakıflar ile ilgili birçok mevzuat yapılmış, ancak Ahkâm-ül Evkaf kuralları değiştirilmemiştir. Ahkâm-ül Evkaf kuralları, herhangi bir değişiklik yapılmadan ve olduğu gibi yürürlükte olmaya devam etmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi de 01.04. 2021 tarih ve 10/2018 D. 1/2021 sayılı kararıyla temel evkaf kuralları olan Ahkâm-ül Evkaf'ın değiştirilmediği ve halen olduğu gibi yürürlükte olduğuna karar vermiştir.

1923 Lozan Antlaşması imzalanıyor

dikkate alınmamıştır

European Commission (Avrupa Birliği Komisyonu) yetkilisi Dr. Bernhard Hofstötter, Kıbrıs'a ilişkin çalışmasında, uluslararası hukuk kurallarını dikkate alarak benzer ifadeler kullanmış ve "1923 Lozan Antlaşması'nın 60. maddesi uyarınca "...Kurulmuş vakıflar korunacaktır ve işlevini devam ettirecektir.. 'şeklindeki ifadeyle bu koşula açıklık getirmiştir. Dolayısıyla Büyük Britanya, vakıf arazilerinin gözetilmesi ve devamlılığının sağlanması hususlarında devletler hukuku çerçevesinde bir görev üstlenmiştir."

Ancak ne yazık ki, İngiliz Sömürge Yönetimi ve Kıbrıs Cumhuriyeti, uluslararası hukuğa aykırı davranarak Evkaf'ın mülkiyet haklarını korumamıştır.

1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Kuruluş Anayasası imzalanıyor

1878 Kıbrıs Sözleşmesi

II. Annex To the Preceding Convention. Signed at Constantinople, 1st July 1878.

The Right Honourable Sir A. H. Layard, G.C.B., and his Highness Salvet Pasha, now the Grand Vizier of His Majesty the Sultan, have agreed to the following Annex to the Convention signed by them as Plenipotentiaries of their respective Governments on the 4th June 1878:

It is understood between the two High Contracting Parties that England agrees to the following conditions relating to her occupation and administration of the Island of Cyprus:

- I. That a Mussulman religious Tribunal (Mehkeme-i Sheri) shall continue to exist in the island, which will take exclusive cognizance of religious matters, and of no others, concerning the Mussulman population of the island.
- II. That a Mussulman resident in the island shall be named by the Board of Pious Foundations in Turkey (Evkaf) to superintend, in conjunction with a Delegate to be appointed by the British Authorities, the administration of the property, funds, and lands belonging to the mosques, cemeteries, Mussulman schools, and other religious establishments existing in Cyprus.

1923 Lozan Antlaşması

ARTICLE 60.

The States in favour of which territory was or is detached from the Ottoman Empire after the Balkan wars or by the present Treaty shall acquire, without payment, all the property and possessions of the Ottoman Empire situated therein.

It is understood that the property and possessions of which the transfer from the Civil List to the State was laid down by the Irades of the 26th August, 1324 (8th September, 1908) and the 20th April, 1325 (2nd May, 1909), and also those which, on the 30th October, 1918, were administered by the Civil List for the benefit of a public service, are included among the property and possessions referred to in the preceding paragraph, the aforesaid States being subrogated to the Ottoman Empire in regard to the property and possessions in question. The Wakfs created on such property shall be maintained.

1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Kuruluş Anayasası

Article 110

1. The Autocephalous Greek-Orthodox Church of Cyprus shall continue to have the exclusive right of regulating and administering its own internal affairs and property in accordance with the Holy Canons and its Charter in force for the time being and the Greek Communal Chamber shall not act inconsistently with such right.
2. The institution of Vakf and the Principles and Laws of, and relating to, Vakfs are recognised by this Constitution.

All matters relating to or in any way affecting the institution or foundation of Vakf or the vakfs or any vakf properties, including properties belonging to Mosques and any other Moslem religious institution, shall be governed solely by and under the Laws and Principles of Vakfs and the laws and regulations enacted or made by the Turkish Communal Chamber, and no legislative, executive or other act whatsoever shall contravene or override or interfere with such Laws or Principles of Vakfs and with such laws and regulations of the Turkish Communal Chamber.

1878 yılında Büyük Britanya ve Osmanlı İmparatorluğu tarafından imzalanan ve adına Savunma İttifakı denilen Kıbrıs Sözleşmesi, vakıflar ve benzeri dini vasfı olan kurumların kendi yasalarına göre korunacağını belirtmektedir.

1) Ada'da Ada'nın Müslüman nüfusuyla ilgili dini konuları münhasıran dikkate alan bir dinsel ağırlıklı Müslüman mahkemesinin (Mahekeme-i Şer-î) İslami yasalara göre varlığını sürdürmesi (İslam kanunları, Ahkâm-ül Evkaf'ı da kapsar).

2) Ada'da ikamet eden bir Müslümanın, Türkiye'deki Vakıflar Kurulu (Evkaf) tarafından denetçi olarak atanmasına ve İngiliz makamlarınca atanacak bir delege ile birlikte Kıbrıs'ta mevcut camilere, mezarlıklara, Müslüman okullarına ve Vakıflar gibi diğer kuruluşlara ait mülk, fon ve arazilerin yönetiminde bulunacağı...

1923 Lozan Antlaşmasında vakıf mallarının vakıf yasalarına göre yönetileceği konusunda çok açık ve net imzalar atılmıştır.

Madde 60: ...Kurulmuş vakıflar korunacaktır ve işlevini devam ettirecektir...

1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluş aşamasında Kıbrıs'taki vakıf mallarının vakıf yasalarına göre yönetileceği kabul edilmiştir. Bu ilke, Kıbrıs Cumhuriyeti Kuruluş Anayasası'na madde metni olarak yazılmış ve böylece anayasal hüküm haline getirilmiştir.

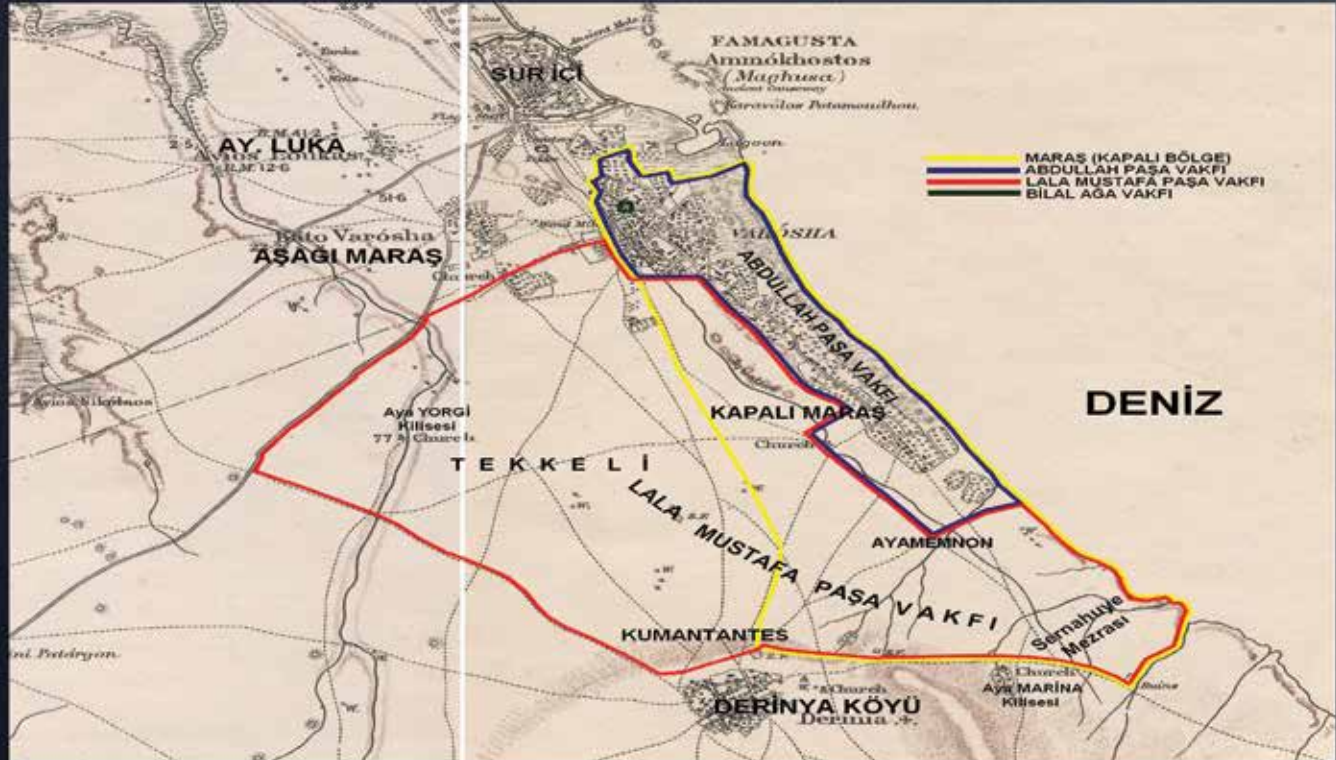
Madde 110 (2): Vakıf müessesesi ve Ahkâm-ül Evkaf, bu anayasaca tanınır. Vakıf müessese veya tesisi, veya vakıflara veya camilere, herhangi diğer bir İslam dini müessesesine ait mallar da dahil olmak üzere, herhangi vakıf mallarını ilgilendiren veya herhangi bir suretle bunlara tesir eden bütün konular, münhasıran Ahkâm-ül Evkaf ve Türk Cemaat Meclisi tarafından çıkarılan veya yapılan kanun ve nizamnamelere tabidir ve bunlara göre ve bunlar gereğince yönetilir ve hiçbir teşrii, icrai veya herhangi diğer bir muamele, söz konusu Ahkâm-ül Evkaf'ı ve Türk Cemaat Meclisi'nin söz konusu kanunlarını ve nizamnamelerini ihlal edemez veya onlara üstün gelemez veya müdahale edemez.

Vakıf mallarının tamamına

Kıbrıs Adası'nın 1878 yılında İngiltere'ye kiralanması sonrasında Ada'daki vakıf malları sistematik ve hukuka aykırı biçimde şahıslara devredilerek, söz konusu varlığın % 92'si vakıf mülkiyetinden çıkarılmıştır.

Görüldüğü üzere, vakıf mallarının neredeyse tamamına yakın bölümü istila edilmiş, böylece Evkaf'ın ve Kıbrıs Türk Toplumunun fakirleşmesine yol açılmıştır. Bu uygulamanın başlıca örneği, Kapalı Maraş Bölgesi'dir.

Haritada; Kapalı Maraş Bölgesi'nin Abdullah Paşa Vakfı, Lala Mustafa Paşa Vakfı ve Bilal Ağa Vakfı'ndan oluştuğu açıkça görülmektedir.

yakını gasp edilmiştir

Gerçekleştirilen kapsamlı arşiv çalışmalarında, 1571-1974 yılları arasındaki döneme ait tüm vakıf mallarının araştırılması ve incelemesi yapılmıştır.

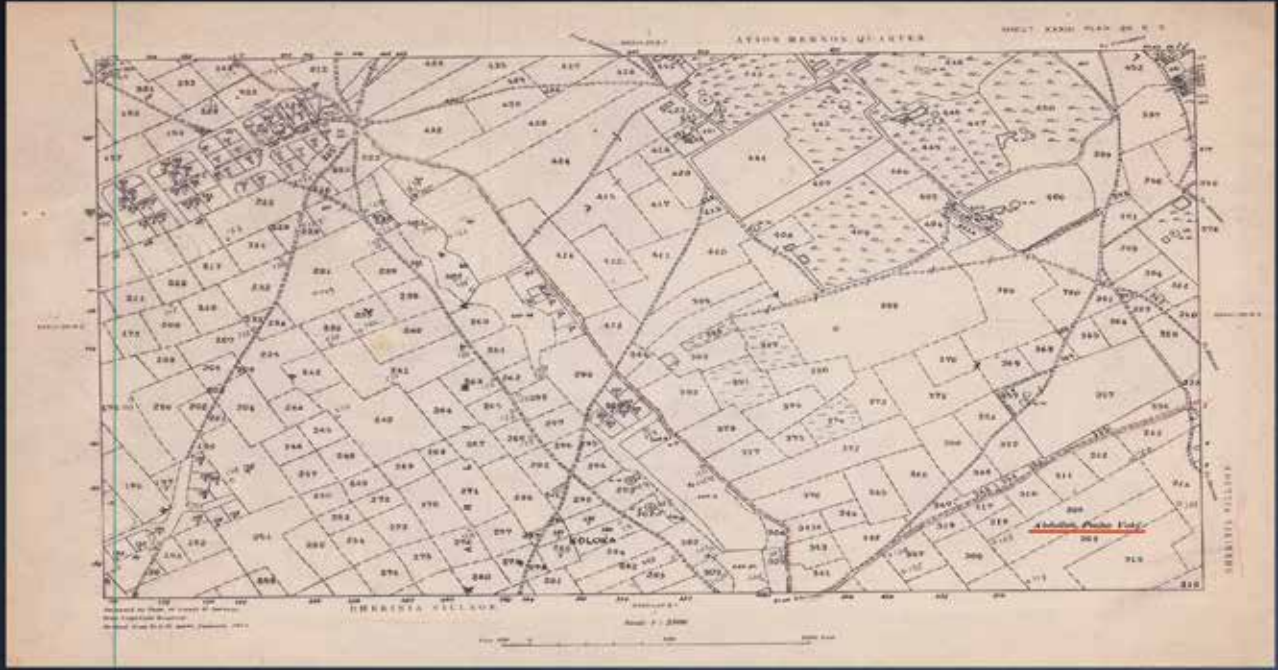
2.443 kütük defteri, 13.000 dosya ve 8 milyon belge incelenmiş ve bu çalışmadan 20 milyon veri çıkarılmıştır. Kapalı Maraş Bölgesi'ndeki tüm arazilerin 1571-1974 döneminde geçirdiği tüm işlemler incelenmiş ve böylece yıllar içinde yapılan hukuka aykırı tüm işlemler belgelerle ortaya konmuştur.

Kapalı Maraş Bölgesi'nde yasadışı olarak, sözde 'devredilen' malların tablosu mülkiyet intikaline uğrayan vakıf emlakının oranı: % 99,99

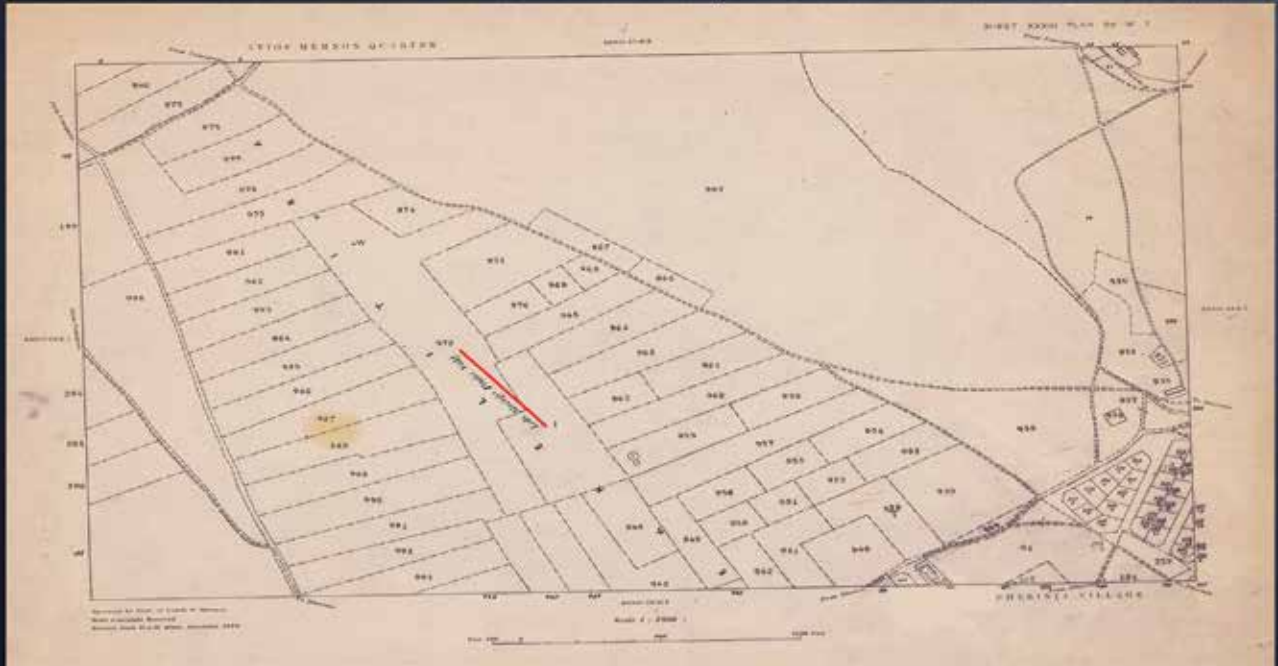
Kapalı Maraş Bölgesi'nde yasadışı olarak, sözde 'devredilen' malların tablosu mülkiyet intikaline uğrayan vakıf emlakının oranı: % 99,99

Sözde yeni malikler	İntikal eden emlak			
	Parsel adedi	Dönüm	Evlek	Ayak ²
Kıbrıslı Rumlar ve Yunanlılar	5877	3362	1	2562
Merkezi Hükümet	74	165	3	3181
Rumlara ait Ltd. Şirketler	165	125	0	686
İngiliz Savunma Bakanlığı	8	93	0	695
Rum Okul Komisyonu	11	39	2	2986
Kıbrıs Rum Kilisesi	37	33	0	784
Rum Belediyesi	7	21	0	534
Devlet kuruluşları	7	5	2	3212
Yabancı uyruklu şahıslar	33	2	1	1821
Kıbrıslı Türkler	5	0	2	1618
Genel alanlar ve yollar		787	1	3369
Genel toplam	6224	4636	1	3448

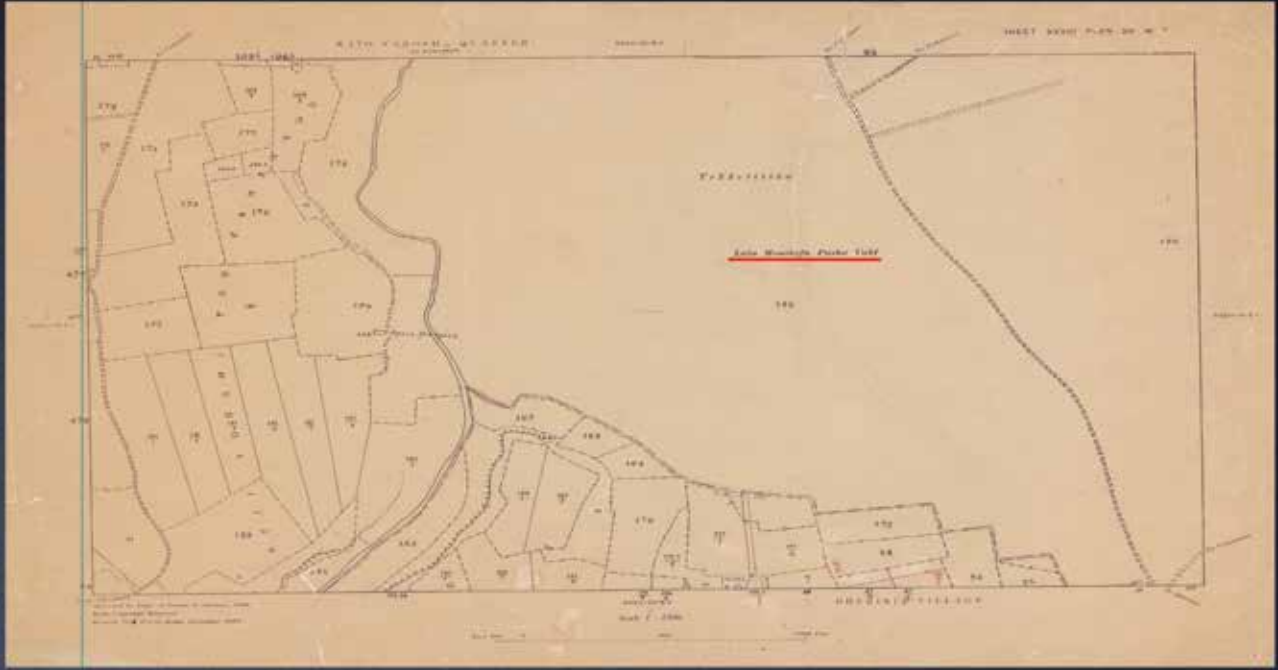
Kapalı Maraş'ın toplam alanı		4638	0	300
Elde kalan vakıf emlakı		1	2	452

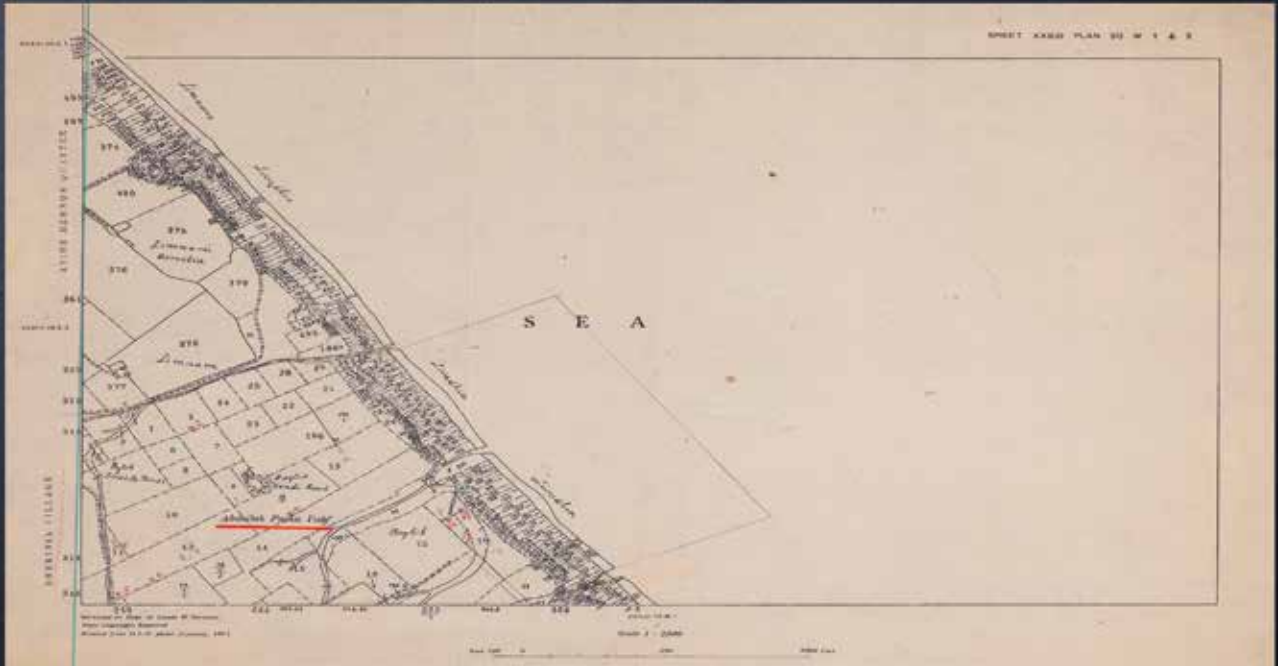
Vakıflara ait bölgeler, 1913 yılı sonrasında İngiliz Sömürge Yönetimi tarafından kadastral haritalara işlenmiş ve ilgili vakıfların adına tapu kütüklerinde kayıt altına alınmıştır.

Kapalı Maraş Bölgesi'nin Abdullah Paşa Vakfı, Lala Mustafa Paşa Vakfı ve Bilal Ağa Vakfı'ndan oluştuğu İngiliz Sömürge Yönetimi haritalarında da açıkça görülmektedir.

Mal sahibi deđişmiyor,

Aşğıdaki İngiliz Yönetimi tapu kütüğünde görüldüğü gibi. Mal sahibi Abdullah Paşa Vakfı'dır ve yıllar içinde yalnızca kiracılar değişmiştir. Zaman geçtikten sonra kiracıları mal sahibi gibi göstermek, yasalara aykırıdır. Bu durumda, Ahkâm-ül Evkaf ilkelerine ve İngiliz Sömürge Yönetimi yasalarına göre kanuna aykırı işlem yapılmış olmaktadır.

Bu belgede, 'subsequent transfers' başlığı altında yapılan işlemler, kiracılık hakkının bir kiracıdan diğer bir kiracıya geçmiş olduğunu gösterir.

376

SUBSEQUENT TRANSFERS. of Reg. N° 1873

Transferred by *auction* to *Ceysithea Sava Soamon.*
of *Varosha* this *8th* day of *January 1929.*
Khulassa *of 1881.*
File *No. 196/1928.*
Fees £ *12* : *6* : *1* cp. *SPF 227-0-0.* *J. P. G. G. G.*
Principal Land Registry Officer.

Transferred by _____ to _____
of _____ this _____ day of _____
Khulassa _____
File _____
Fees £ : : cp. _____ Principal Land Registry Officer.

Transferred by _____ to _____
of _____ this _____ day of _____
Khulassa _____
File _____
Fees £ : : cp. _____ Principal Land Registry Officer.

Transferred by _____ to _____
of _____ this _____ day of _____
Khulassa _____
File _____
Fees £ : : cp. _____ Principal Land Registry Officer.

sadece kiracılar değişiyor

Görüldüğü üzere, ilgili arazi Abdullah Paşa Vakfı'na aittir. 'Charges' ibaresi, bedel anlamına gelmektedir. Bu tapu örneğindeki 'İcare-i Zemin' (kira bedeli) ise Evkaf'a ödenen yıllık 2 2/40 Kıbrıs Lirası'nı belirtir.

'Holder' ibaresi, kiracı anlamına gelir. Aşağıdaki tapu örneğindeki kiracı, Annezou Elia adlı bir Kıbrıslı Rum'dur.

Kiracılar, geçen zaman içerisinde, mal sahibi gibi gösterilmiştir.

First Copy Kachan issued under a 1/69/34 on 16-4-24 [Form N. 132.]

Village or Town *varosha* Plot *341* No. *1873* ✓

Locality *Ay. Nicola* Reference to Map Sheet *33/126/III* Plot *286*

Boundaries: *Antoni Nj. Solomo; Louyi S. Loizo; Louca Georghiou + Louyi S. Loizo.*

Note: "The Charges should be amended on subsequent transaction, comp to additions" for 2/1/22

Property *House + yard: four rooms, one verandah, site, one kitchen, one w.c., one well + one well + 1700 sqft yard*

Category of (1) Property *Mulk* (2) Grounds *As. Mevcoufe*

Name of Vakf *Abdullah Pasha*

If Mevcoufe Class of Vakf *Mulkhaga*

Charges (if any) *İdjarei Zemin 2 2/40 p. per annum*

Assessed Value *11.100 p.* Charge, Law XIII, 1907 (20) per an. p. p.

Holder (a) *Annezou Elia* H. P. 92

Share or Interest (a) *The whole*

Title acquired (a) *The site by exchange + the buildings original see A. 2/88 7/14*

Vakıf isminin zaman içerisinde

Kapalı Maraş Bölgesi'ndeki binlerce tapu örneğinden yalnızca biri olan Toyota binasının nasıl gaspedildiği aşığıdaki İngiliz Sömürge Yönetimi tapu belgeleri ile açıklanmıştır.

Osmanlı Dönemi'nde 300 yıl boyunca vakfa ait olan arazi, aşığıdaki İngiliz Sömürge Yönetimi tapu belgelerinde de görüldüğü üzere 1936 yılına kadar vakıf malı olarak kiralanmıştır. Ancak, 1936 yılı İngiliz Sömürge Yönetimi tapu kayıtlarında Abdullah Paşa Vakfı adının hukuka aykırı biçimde kayıtlardan çıkarıldığı görülmektedir.

Özetle, 1936 yılına kadar vakıf malı olduğu kabul edilen söz konusu arazi, bu yıldan itibaren yasalara aykırı biçimde kiracıların mülkiyetine geçmiş gibi gösterilmiştir.

tapu kayıtlarından çıkarılması

Toyota binasının 1913-1960 yılları arasındaki tapu işlemleri

Toyota binasının bulunduğu arazi için 1913 yılındaki 1474 sayılı tapu kütüğünde vakıf adı, Abdullah Paşa Vakfı; vakıf sınıfı: mülhak vakıf olarak kayıtlı olduğundan, yıllık 25 1/40 Kıbrıs Lirası kira ödendiği görülmektedir (koçan resmi 1).

1474'te kayıtlı arazi, 1914 yılında ikiye bölünerek 1871 ve 1872 sayılı koçanlar oluşturuldu. 1871 sayılı koçan ile vakıf kaydında mülhak vakıf olarak Abdullah Paşa Vakfı şeklinde görülen arazi, 9 Kıbrıs Lirası kira bedeli ile kullanılmaya devam etmiştir. 1872 sayılı koçanda da mülhak vakıf olarak Abdullah Paşa Vakfı şeklinde görülen arazi için 16 1/40 Kıbrıs Lirası icar bedeli kayıtlıdır (koçan resmi 2).

1872 sayılı koçan, 1917 yılında 2029, 2030 ve 2031 sayılı koçanlara aktarılarak üçe bölündü. Bu koçanlarda da vakıf kaydı gösterilmiş ve icar paralarının ödemeleri sürdürülmüştür (koçan resmi 3).

1923 yılında 2029 sayılı koçanın kaydı değiştirildi ve 2382 ve 2383 sayılı koçanlarla ikiye bölündü. Abdullah Paşa Vakfı adı, bundan önceki uygulamalarda olduğu gibi devam ettirilmiştir (koçan resmi 4).

1924 yılında 2382 sayılı koçanın kaydı değiştirilerek 2521 ve 2522 sayılı iki ayrı koçana bölündü, Abdullah Paşa Vakfı adı korundu (koçan resmi 5).

1936 yılında 2522 sayılı koçan ile 1472 sayılı koçan birleştirilerek 4272 sayılı koçan oluşturuldu (koçan resmi 6).

Yine 1936 yılında 2522 sayılı koçanın kaydı değiştirilerek 4271 ve 4272 sayılı koçanlar oluşturuldu, 4271 ve 4272 sayılı koçanlarda vakıf adı belirtilmemiş, ancak kullanıcı kaydı ve arazinin yer kategorisinde arazi-i mevkufe vakıf kaydı devam ettirilmiştir (koçan resmi 7).

1949 yılında 4272 sayılı koçan, 6112 sayılı koçana taşındı. Vakıf adı ve sınıfı belirtilmemiştir. Kıbrıslı Rum kullanıcı adı ve adresi (name and residence) yazılmıştır (koçan resmi 8).

1960 yılında 6112 sayılı koçan 8342 sayılı koçana taşınmış ve son Kıbrıslı Rum kullanıcı adı ve adresi (name and residence) korunmuştur. Bu arazi üzerinde Toyota binası bulunmaktadır (koçan resmi 9).

Vakıf adının zaman içerisinde

1

1474, 1871 ve 1872
koçanlarına bölündü

Abdullah Paşa Vakfı

Rum kiracı (kullanıcı) yılda
16 Cyprus Pound öderdi

1914

3

2029 ikiye bölündü.
2382 ve 2383

Abdullah Paşa Vakfı

Rum kiracı (kullanıcı)

1923

5

1924
2382 ikiye bölündü.
2521 ve 2522

Abdullah Paşa Vakfı

Rum kiracı (kullanıcı)

1913

*1474 Eweliyatında Osmanlı
koçanı bulunan İngiliz koçanı

Abdullah Paşa Vakfı

Rum kiracı (kullanıcı) yılda
25 Cyprus Pound öderdi

1917

1872 3 koçana ayrıldı
2029, 2030, 2031

Abdullah Paşa Vakfı

Rum kiracı (kullanıcı)

4

KOÇAN NO:1872

KOÇAN NO:2382

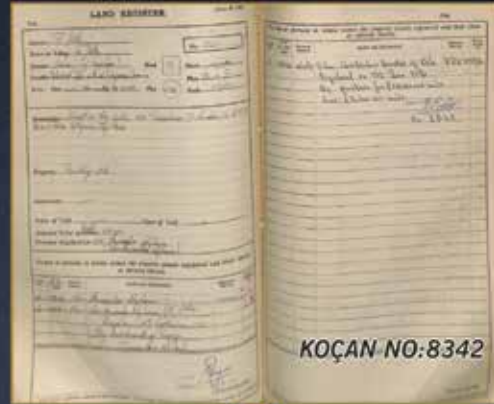

tapu kayıtlarından çıkarılması

KOÇAN NO:4272

7

KOÇAN NO:8342

9

2522 ve 1472 birleştirilerek
4272'yi oluşturdu

Abdullah Paşa Vakfı

Rum kiracı (kullanıcı)

1936

4272, 6112'ye taşındı.

Vakfın adı geçmemektedir.

Rum kullanıcının adı ve adresi
yazılmış kiracı olarak geçmemektedir.

1949

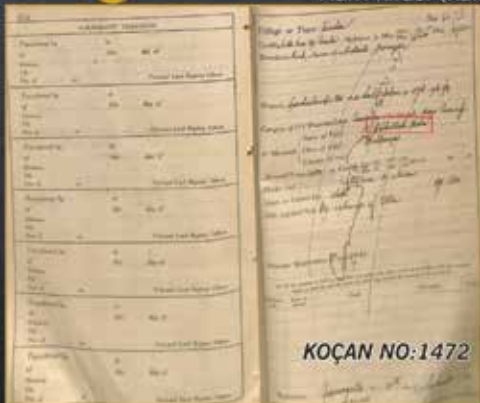
1936

2522 ikiye bölündü.
4272, 4271

Vakfın adı geçmemektedir.

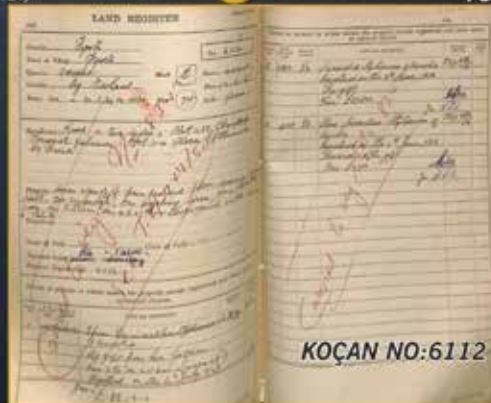
Rum kiracı (kullanıcı)

6

KOÇAN NO:1472

8

KOÇAN NO:6112

1960

6112, 8342 'ye taşındı.

Vakfın adı geçmemektedir.

Rum kiracı (kullanıcı)
TOYOTA BINASI

Kapalı Maraş Bölgesi'ndeki

Plot Copy issued on 22/2/1911 p. 222/105 228 (Form N. 108)

Village or Town Mosk B Plot 173 No. 228

Reference to Map Sheet 22 Plot 173

Name of Vakf Şehitlik Vakfı

Class of Vakf Mektep

Charges (if any)

Annual Value 3000 Charge, Law XII, 1907 (29) per an. cp. p.

Law IX, 1908 (10)

Other (a) Old Moslem burial ground of Mosk B

Plot Copy issued on 23/2/1911 p. 222/105 228 (Form N. 108)

Village or Town Varolha d. Varolha No. 232

Reference to Map Sheet 23 Plot 232

Name of Vakf Şehitlik Vakfı

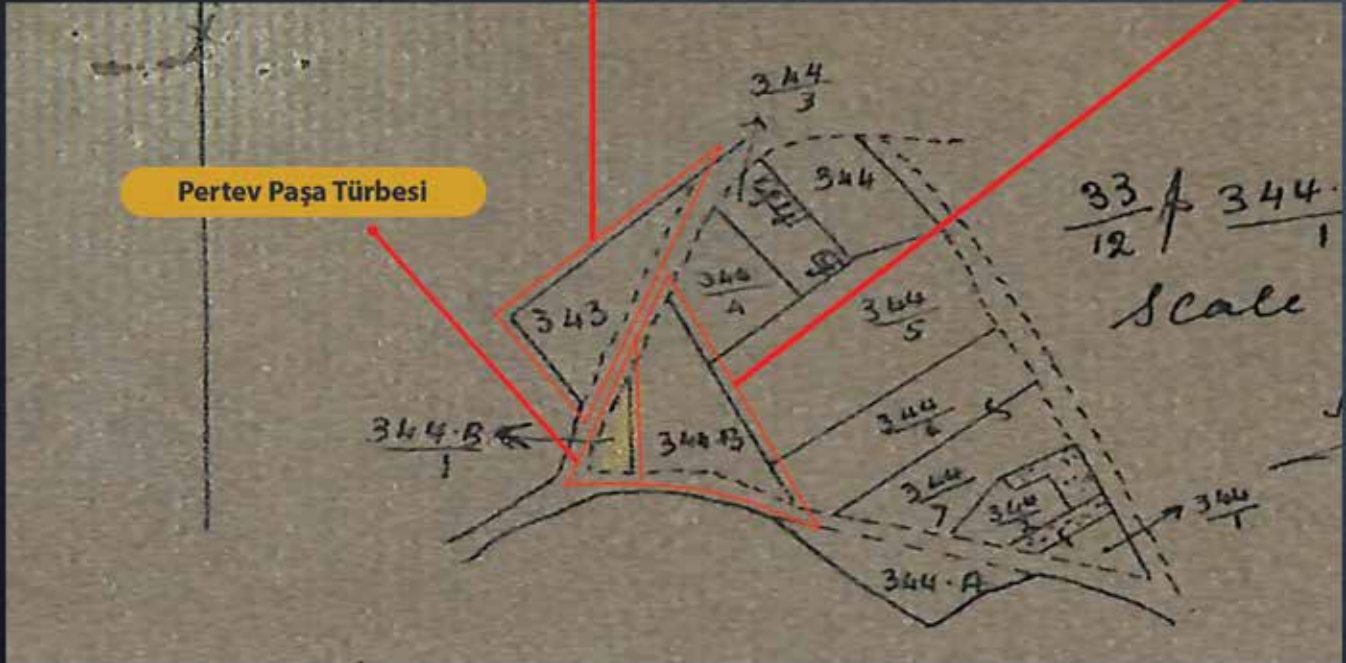
Class of Vakf Mektep

Charges (if any)

Annual Value 3000 Charge, Law XII, 1907 (29) per an. cp. p.

Law IX, 1908 (10)

Other (a) Old Moslem burial ground of Mosk B

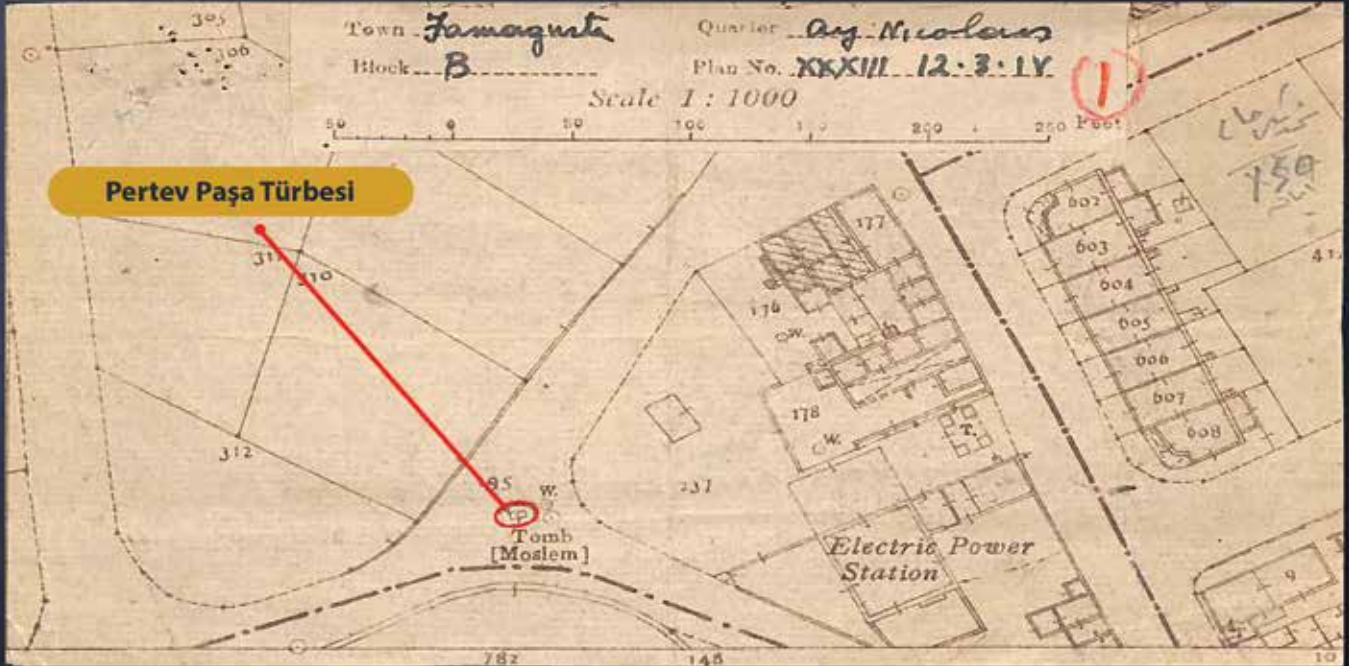
Mağusa Tapu Dairesinden alınan eski orijinal parselleri gösteren kadastr haritası (1950)

Türk Mezarlığı yok edildi

Toyota binası uygulaması tek örnek değildir; zaman içerisinde vakıf adının kayıtlardan çıkarılmasından çok daha vahim ve genel ahlak anlayışına aykırı işlemler yapılmış, mezarlıklara bile saygı gösterilmemiştir.

Kapalı Maraş Bölgesi'nde yoğunlaştırılan çalışmalar sonucunda Pertev Paşa Türbesi'nin yeri tespit edilmiştir. Bölgede ayrıca bir Müslüman Türk Mezarlığı (Turkish Cemetery) olduğu görüldü. Burasının 228 sayılı koçanda 1913 yılından 1929 yılına kadar mezarlık olarak kullanıldığı, ancak yine Abdullah Paşa Vakfı'na ait mallarla birleştirilerek Rum kullanıcılar adına geçirildiği ve üzerine binalar inşa edildiği belirlendi. 232 sayılı koçandaki Türk Mezarlığı da 1913'ten 1915 yılına kadar Evkaf'a ait olmasına karşın, yine Abdullah Paşa Vakfı'na ait mallarla birleştirilerek kullanımı Elektrik Dairesi'ne devredilmiş ve üzerine binalar inşa edilmiştir. Geriye, yalnızca 150 ayakkarelik alandaki Pertev Paşa Türbesi kalabilmiştir

Mağusa Tapu Dairesinden alınan yeni parselleri gösteren kadastro haritası

Kapalı Maraş'taki Türk

MUNICIPAL CORPORATION
FAMAGUSTA

P. O. B No. 41

FAMAGUSTA (CYPRUS) 18th May, 1945
TELEPHONE No. 42

IN REPLYING
PLEASE QUOTE No.

The Delegates of Evkaf,
Nicosia

Dear Sirs,

I have the honour to apply for your kind permission to remove the grave situated in the middle of the Power Station street, Varosha, as being an obstacle to the traffic. Moreover dogs etc, are using and desecrating the place and this is another reason why it should be removed. I suggest that you allow us to remove the same altogether and to enshrine a memorial plate in its place on to the surrounding wall of the Power Station. I trust that this arrangement will meet with your approval.

Yours faithfully,
Adamantou
MAYOR

Mağusa Evkaf Vekili'nin Mağusa Tapu Dairesi'ne mezarlık alanının küçülmesinden dolayı hak aramak amacıyla gönderdiği değerlendirme talebi (4 Mayıs 1950).

A. 695/50

Land Registry Office
Famagusta, 26th May, 1950.

Evkaf Agent, Famagusta,

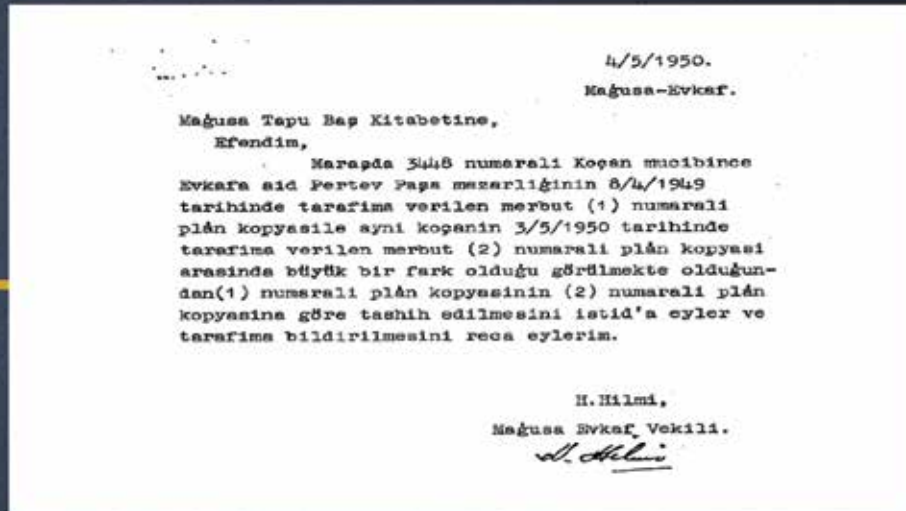
In reply to your application, dated 4th May, 1950, on the subject of the correct extent of plot 195, Block B, i.e. of the site on which Perty Pasha's tomb at Varosha is found, I have the honour to inform you that I am bound to abide by the correction made in the registration (consisting of substituting the extent of 150 sq.ft. for 700 sq.ft.) on the ground that the said correction was made in consequence of acquiescence made by the Delegates of Evkaf to the said substitution, by their failure to file an objection in conformity with Law 5 of 1880.

Adamantou
C.L.R.O.

Mezarlığı yok edildi

Mağusa Belediyesi'nin Evkaf Delegatesi'ne, Elektrik Dairesi'nin bulunduğu sokaktaki mezarlığın trafiği engellemesi nedeniyle oradan kaldırılmasını talep ettiği yazısı (18 Mayıs 1945).

Mağusa Evkaf Delegatesi'nin değerlendirme talebi tapu yetkilisi tarafından reddedilerek mezarlık alanının 700 ayakkareden 150 ayakkareye indirilmesi, hukuk ve insani değerlere aykırı biçimde onaylanmıştır (26 Mayıs 1950).

İngiliz Sömürge Yönetimi Maraş Bölgesi için Evkaf'a

Kapalı Maraş Bölgesi'nin vakıf malı olmadığını iddia edenler olsa da anlaşmalar, yasalar ve uzun süre boyunca ödenen kiralar, Evkaf'ın ve ona ait malların İngiliz Sömürge Yönetimi ve Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından kabul edildiğini ve tanındığını göstermektedir.

1944 yılında İngiliz Sömürge Yönetimi tarafından kanunlaştırılan 'Taşınmaz Mal Yasası' gereğince, Kapalı Maraş Bölgesi'ndeki mallar da dahil olmak üzere vakıf mülkleri için İngiliz Sömürge Yönetimi tarafından 1944-1959 yılları arasındaki dönemde Evkaf'a yıllık $2.150 + 80 = 2.230$ Sterlin tutarında kira ödenmiştir.

1945 Evkaf Hesap Cetveli

EVKAF OFFICE.									
Statement of Revenue and Expenditure of Mazbouth Vakfs for the year ended 31st December, 1945.									
REVENUE					EXPENDITURE				
	£	s	d			£	s	d	
1. RENT:									
Shank	6,295	10	5						
Latakia	124	6							
Lamaka	364	10	7						
Famagusta	747	3	6						
Kyrenia	5	10							
						7,556	15	6	
2. CONTRIBUTION FOR EVKAF DAVASI, HAKANI FAKH, ETC. (Law 14 of 1941)									
						2,150			
3. AIDED FEES									
						417	14	2	
4. RENTAL RECEIPTS:									
Street Canteen Fees	406	12	2						
Contribution from Mikhake Vakfa for War Bonus	1,500								
						1,906	12	2	
5. MISCELLANEOUS RECEIPTS:									
Interest on cash balances with Ottoman Bank	27	6							
Redemption of Vakfa	5								
Street Fees	46	15	6						
Copying Fees	2	9	2						
Sale of Property	304	11	2						
Sale of Olive Oil	56	5							
Money Receipts	19	14	2						
						41	16	8	
Total Revenue						12,572	19		
Advance repaid	5								
Deposits	7,005	2	8						
Total Receipts						19,583	1	8	
Balance in hand on 31st January 1945						3,436	13	8	
Total						23,019	15	7	
EXPENDITURE:									
1. EVKAF OFFICE:									
Personnel Emoluments	1,520								
Traveling Expenses	50	10							
Postage and Telegraphs	10	4	2						
Printing and Stationery	8	13	4						
Incidental Expenses	19	19	7						
2. MOSQUES, MADRASAS AND OTHER RELIGIOUS SERVICES:									
(A) Mosques:	2,295	1	3						
Personnel Emoluments	140	16	1						
Lighting and Incidental Expenses	975								
Grants to other Mosques for building, etc.	888	13	1						
(B) Madrasas:	27	16	1						
Grants to Madrasa Students	28	15							
Grants to other Madrasas (mostly for building)	12	19							
Madrasa School (sh.)	28	16	2						
Madrasa School (sh.)	22	13	2						
3. WORKS AND BUILDINGS:									
Maintenance of Works and Buildings	761	8	4						
Repairs and Improvements to St. Sophia Mosque, etc., Famagusta	50								
4. MISCELLANEOUS SERVICES:									
Water and Taxes	987	7	5						
Law Expenses	100								
Fees to Government for services rendered by Law Officers	125								
Printing	41	16							
Grants to Madrasa Students	178	8	4						
Grants and charitable allowances	163								
Grants	47	16	6						
War Interest	3,465	11	3						
Total Expenditure						23,019	15	7	
Advance repaid	5								
Deposits repaid	7,005	2	8						
Total Payments						23,019	15	7	
Balance in hand on 31st December, 1945						3,436	13	8	
Total						23,019	15	7	

Examined & found correct
20th January, 1946. *[Signature]*
20th January, 1946. *[Signature]*

[Signature]
20th January, 1946.

12th January, 1946.

[Signature]
Deputy of Evkaf

ve Kıbrıs Cumhuriyeti, Kapalı kira ödedi (1944-1963)

Kıbrıs Cumhuriyeti de 1960-1962 yılları döneminde bu kiralari ödemeyi sürdürmüş ve 1963 yılındaki toplamlar arası çatışmaların çıkmasıyla kira ödemeleri durdurulmuştur.

Kapalı Maraş Bölgesi bir vakıf bölgesi değil ise, İngiliz Sömürge Yönetimi ve Kıbrıs Cumhuriyeti neden yıllarca süren kira ödemeleri yapmışlardır?

1961 Evkaf Hesap Cetveli

GİRİŞ		KURUM YAKUFLAR VE BİRLİKTEKİ DAĞITIM				ÇIKIŞ	
Şube tah-	Lira Mtl	Lira Mtl	Lira Mtl	Lira Mtl	Şube tah-	Lira Mtl	
BİRLİK					BİRLİK		
1. Kiralar:-					1. Birlik Harcırahları	11,600	
a) Birlikten	21,231	43,801.080	57,530.690	a) Birlik	90	10,466.878	
Mağaza		2,536.400		b) Birlik Sigorta	90	51.580	
Maraş		5,023.700		c) Yabancılar ve Maraşlılar	1,500	1,372.537	
Levanten		2,125.500		d) Hariciye ve Mülkiyet Bakanlığı	1,500	624.789	
Levanten		542.200		e) Posta ve İletişim	100	37.174	
Birlik				f) Posta Telefon Telgraf	100	252.468	
b) Birlikten	13,000	2,211.640	11,033.260	g) Mali ve Maliye	400	428.743	
Mağaza		253.700		h) Tarım ve İktisat	100	108.278	
Maraş		1,326.875		ı) Denizcilik	400	420.757	
Levanten		950.000		j) Müftülik	400	275.104	
Birlik		8.000					
2. İnceletmeli ve mahkûm vakıflar için teahhüt 2,230		2,230.000	2,230.000	2. Akar Tahrir ve İstisna	9,000	10,031.340	
3. Harıklar			6,871.414	B) Birlik	1,000	139.450	
a) Resmî Mahkemeler ve idare	6,500	6,795.261		3. Zeytinlik ve Mülkiyet Vakıfları için Teahhütler ve Harıklar	1,200	1,168.300	
b) Diğer Harıklar	300	776.153		4. Vahşi ve Çeşitli			
4. Mübtehalir gelir			4,440.794	a) Doğal yarıklar	3,000	1,655.331	
a) Faiz	500	511.705		b) Tahrir Gelirleri	125	135.000	
b) Mübtehalirlik	670	3,020.133		c) Sigorta	400	765.343	
c) Tekrar Teahhütleri		4,808.932		d) Mülkiyet Vakıfları	400	387.500	
				e) Diğerleri	500	4,551.324	
Muhafazat Vakıflarına tahvil edilen sonradan tahsilatları			160.149	5. Diğer Mahkemelerden İstisnalar:-			
BİRLİK Ayrılışı		22,402.112		a) Kıbrıs Hükümetinden İstisnalar:-			
				(i) 650,000 Lira'lık bir faiz ve tediyeler	2,330	2,994.962	
				(ii) 115,000 Lira'lık bir faiz ve tediyeler	1,150	1,431.144	
				b) İş Bölümü İstisnaları	10,500	15,931.250	
				c) Genel Mülkiyet Mahkemelerinde Faiz İstisnalarına Faiz ve Tediyeler	26,500	25,725.530	
				d) Müftülik Faiz Tediyeleri	4,153	4,153.100	
				6. Diğer Mahkemelerden			
				a) Mülkiyet	2,000	1,486.182	
				b) Mülkiyet	2,000	580.760	
				c) Yabancılar	2,000	25,786.134	
				d) Diğerleri	4,000		
				(i) Genel Mahkemelerden 15,898.000	1,500		
				(ii) Mülkiyet 2,287.366	1,500		
				(iii) Tekrar Teahhütler 6,829.770	8,000		
				(iv) Müftülik 111.000	250		
				e) Mübtehalir	250		
109,431		109,896.414		109,431		109,896.414	

İngiliz Sömürge Yönetimi'nin ödediği tutarındaki meblağ gasp edilen

İngiliz Sömürge Yönetimi döneminde vakıf mallarının kira bedelleri İngilizler tarafından belirleniyordu. İngiliz Sömürge Yönetimi çok uzun süreler boyunca vakıf mallarının kira bedellerini çok düşük olarak belirlemiştir (rent control). O dönemde de Türk Toplumuna ait binaların (okullar, hastaneler, camiler, vb.) tamirleri gibi birçok ihtiyaçları Vakıflar tarafından karşılanmaktaydı. İngiliz Sömürge Yönetimi kiralari çok düşük olarak saptadığı için gelirler yetersiz, Türk Bölgeleri ise bakımsız kalmıştı.

İngiliz Sömürge Yönetimi, bu konuda hata yaptığını kabul ederek, düşük tuttuğu kira gelirleri sonucu ortaya çıkan haksızlıklar ve binaların tamirleri için gereken finansman ihtiyacı için Türk Toplumuna hibe (grant) adı altında 1.5 milyon İngiliz Sterlini ödeme yapmıştır.

APPENDIX U

FINANCIAL ASSISTANCE TO TURKISH COMMUNITY

Draft Exchange of Letters between the Governor and Dr. Kutchuk and Mr. Denktash

A.-Text of Letter from the Governor to Dr. Kutchuk and Mr. Denktash

I have the honour to inform you that the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland have decided to make available the sum of £1,500,000 by way of grant to the Turkish community in Cyprus to be used for education, the development of Vakf property and cultural and other like purposes which fall within the competence of the Turkish Communal Chamber as it is to be established under the Constitution of the Republic of Cyprus.

1.5 milyon İngiliz Sterlini Vakıf mallarına karşılık verilmemiştir

1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Anlaşması'nın 'appendix U' ekinde görüldüğü gibi bu ödeme, bu hataların tazmin edilebilmesi için yapılmıştır.

Bu belgenin hiçbir yerinde bu ödemenin gaspedilen vakıf mallarına karşılık ödenmiş olduğuna dair herhangi bir açıklama yoktur.

Bu ödeme, aşağıda gösterilen harcamalar için kullanılacaktır:

01. Düşük tutulan kira bedelleri (rent control) yüzünden hasar görmüş vakıf mallarının tamiri ve yenilenmesi
02. Lefkoşa'da Türk Kız Ortaokulu için yeni bir binanın inşaatının maliyeti
03. Lefkoşa'da Girne Kapısı'nda mevcut vakıf mülklerinin geliştirilmesi
04. Lefkoşa'da Türk Cemaat Meclisi ve gerek duyulan büroları için yeni bir binanın inşaatı
05. Girne'de bir ortaokul binası yapımı için avans ödemesi
06. Girne'de bir otel inşaatı için belirlenen arazideki geliştirmeler
07. Limasol'daki vakıf mallarının geliştirilmesi
08. Larnaka'da vakıf arazisi üzerinde çağdaş turizm olanaklarına sahip bina inşaatı
09. Mağusa'daki Türk Mezarlığı'nın geliştirilmesinin tamamlanması
10. Lefkoşa'daki Tekke Bahçesi veya benzer bir arazinin geliştirilmesi

Vakıf Mallarında

1955 yılında Larnaka Kaza Mahkemesi'nde açılan Evkaf'a ait Tersefan Çiftliği Davası'nda, vakıf mallarının devredilemeyeceği ve zaman aşımına uğrayamayacağı İngiliz Sömürge Yönetimi Mahkemeleri tarafından kabul edilmiş ve bu karar, emsal bir karar olarak kayıtlara geçirilmiştir.

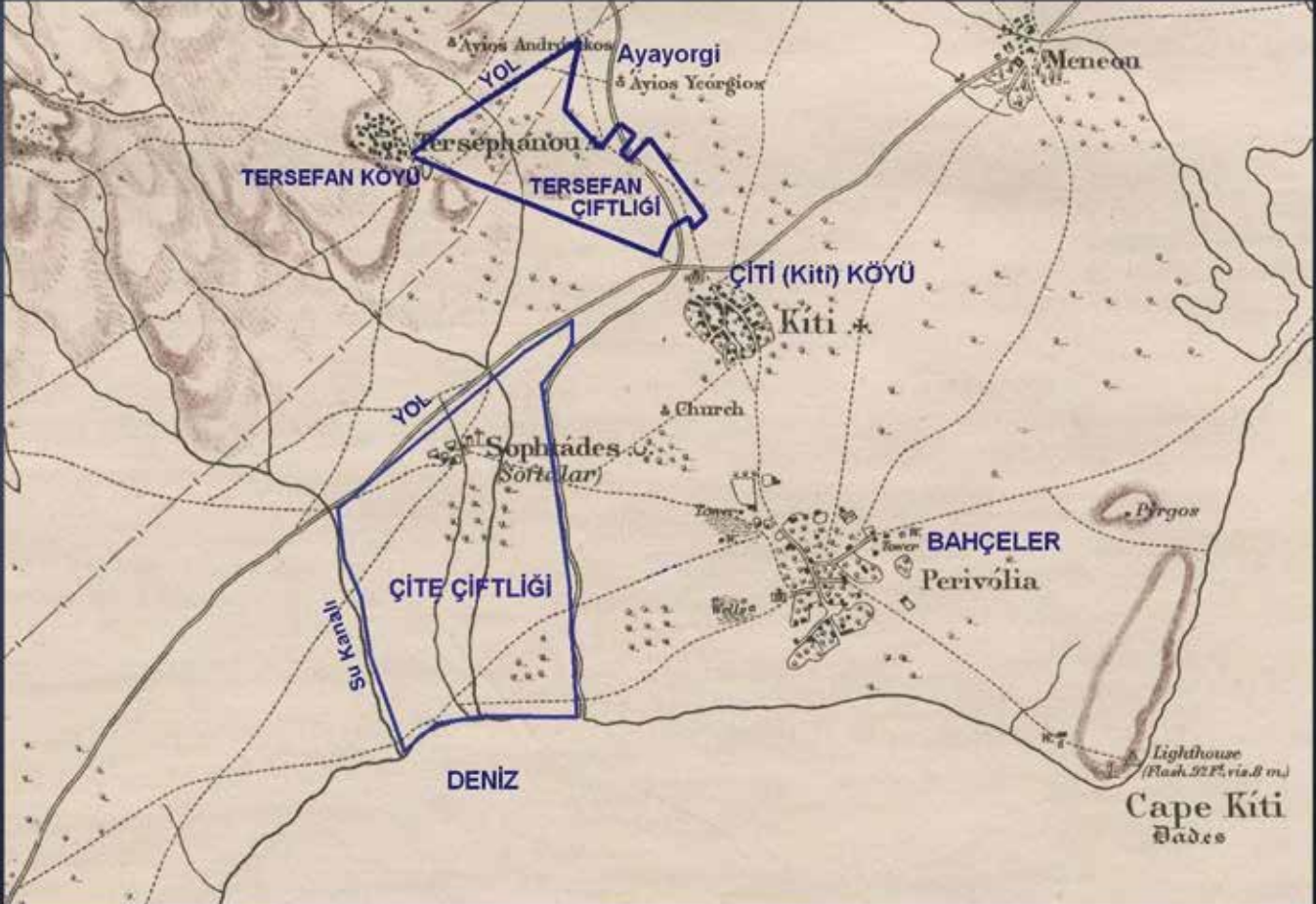
Kıbrıslı Rum kiracılar, İngiliz Sömürge Yönetimi Mahkemeleri'ne başvurarak 50 yıldan fazla bir süredir kullanmakta oldukları vakıf arazilerinin zaman aşımına uğradığını ve mülkiyet hakkının kendileri üzerine geçirilmesini talep ettiler. 1955 yılında İngiliz Sömürge Yönetimi Alt Mahkemesi ve daha sonra da Yüksek Mahkeme, vermiş oldukları kararlarla vakıf mallarında zaman aşımı olamayacağına hükmetmiş ve Tersefan Çiftliği arazilerinin Evkaf uhdesinde kalmasına karar vermişlerdir.

zaman aşımı olmaz

Mahkeme, dava sonucunda, Tersefan Çiftliği'nin bir vakıf taşınmaz olduğunu, Ahkâm-ül Evkaf ilkelerine göre vakfa ait taşınmaz malların elden çıkarılamayacağı, ve/veya devredilemeyeceği, vakıfların sürekli olduğu ve zaman aşımı nedeniyle iktisap (kazanım) edilemeyeceği hususlarını belirterek Tersefan Çiftliği'nin bir vakıf taşınmaz mal olduğu konusunda Evkaf İdaresi lehine hüküm verdi.

Kapalı Maraş Bölgesi'nde bulunan Abdullah Paşa Vakfı'nın kapatıldığı ve bu nedenle söz konusu vakfın mülklerinin şahısların uhdesine geçtiği iddiası gerçek dışıdır.

Abdullah Paşa Vakfı, Mağusa ve Karpaz Bölgesi'nde binlerce dönüm geniş arazilere sahip bir vakıf olarak bilinir. Kapalı Maraş Bölgesi, Abdullah Paşa Vakfı'na ait mülklerin küçük bir bölümüdür. Vakfın tapusu niteliğinde olan mülkname, hudutname, vakfiye ve mîri hazine mallarıyla karıştırılmasını yasaklayan 1876 yılına ait ferman ile söz konusu vakfın koruma altına alındığı görülmektedir.

Mahkeme kararı ve Padişah Fermanı ile kurulan bir vakıf, bir tapu memurunun kararı ile kayıttan silinemez. Günümüzde bile bir dönüm vakıf malı ile ilgili bir işlem yapılacaksa (örnek: istibdal), meclis kararı ve bu işleme dair tapu şerhi gerekmektedir.

1876 Kânûn-ı Esâsî - Madde 111

MADDE 111.- Müsakkafat ve müstagillât ve müstagillât ve nukudu mevkufe hasılatının şurutu vakfiyesi ve teamülü kadimi veçhile meşrutun lehine ve hayrat ve müberrata sarfolunmak üzere vasiyet edilen emvalin vasiyetnamelerinde muharrer olduğu üzere musalehine sarfına ve emvali eytamın nizamnamei mahsusı veçhile sureti idaresine nezaret etmek üzere her kazada her milletin bir cemaat meclisi bulunacak ve bu meclisler tanzim edilecek nizamâtı mahususası veçhile her milletin müntehap efradından mürekkep olacaktır. Ve mecalisi mezkûre mahalleri hükûmetlerini ve Vilâyet Mecalisi Umumiyesini kendülerine merci bilecektir.

Vakfı kapatılmadı

Abdullah Paşa Vakfı'nın Mülknamesinin son sayfası

devam-ı ömr ü devletini için umum-ı nasdan isticlab-ı daavat-ı hayriyeye mübaderet eyledikleri her halde hayırlı ve;

Sadaret-i uzma haslığında ref' ve ifraz ve tefkik ve vezir-i azam-ı müşarünileyh taraf-ı hümayunundan hibe ve temlik olunmak için defter-i hakanide olan mahalli tevki'i kalemiyle mülkiyete tashih olunmak üzere divan-ı hümayundan emr-i şerif tahrir olunmak babında iftihar-ı'l-umera ve'l-ekabir bi'l-fil baş defter-darım olan Mehmed dame uluvvuhu dahi ilam ve salifu'z-zikr Harpas Nahiyesinde sekzenbin akçe yazısı olan Karye-i Harpas ve yetmişbin akçe yazısı olan Karye-i Arigomi? Ve kırkbin akçe yazısı olan Karye-i Doma ? ve otuzbeşbin akçe yazısı olan karye-i Makdomi ? ve bin akçe yazısı olan Karye-i Midos yekün iki yük yirmi altı bin ve Magosa nahiyesinde altmış bin akçe yazısı olan Varoşu ve etraf-ı Kale-i Magosa ceman iki yük seksen altı bin akçe yazısı olan Harpas mukataası şerefbaşa-yı sudur olan hatt-ı hümayun şevket makrunum ve sadır olan ferman-ı alıhanım ve defterdarım muma ileyhin ilamı muciblerince havass-ı hümayunundan ve sadaret-i uzma haslığında ref' ve ifraz ve tefkik vezir-i azam müşarünileyh taraf-ı hümayunundan hibe ve temlik olunup suret-i icmal verilmele mucibince işbu mülkname-i hümayun mevhibetmakrun ve bu menşur-ı faizu'n-nür atufet meşmunu verdim ve buyurdum ki;

Zikr olunan Harpas Mukataası salifu'l-beyan karyeler hudud ve varoş-ı kadimeleri dahilinde olan arazi ve mezari' ve ve merati' ve menafi' ve cibal ve tilal ve enhar ve abar ve çayır ve bağ ve bahçe ve resm-ı ispenç ve resm-ı çift ve gevare ve resm-ı asiyab ve resm-ı giyah ve resm-ı benin ve cürm ve hiyanet ve müjde-i abdayık? Ve yaveh ve kaçgun ve mal-ı gaib ve mal-ı mefkud ve beytü'l-mal-ı amme ve hassa ve resm-ı yaylak ve kışlak ve hava ve bi'l-cümle amme-i hukuk-ı şer'iyye ve kaffe-i rusum-ı örfiyyesiyle bi cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık kaffeti'l-menafii ve'l-merafik mimma zukire ev lem yüzker mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min kulli'l-vucûh serbestiyet üzere vezir-i azam-ı müşarünileyhin zikr olunan hayratına vakfetmek için mülk-ı mahzı ve hakk-ı sırfı ola; ol babda olan emcad-ı ali nezad ve a'kâb ve ensâb-ı saltanat nihadından ve vüzerayı ali mikdar ve umerayı zevi'l-iktidar ve defterdaran-ı emval ve mübaşirin ve ummaldan bir ferd dahl ve taarruz eylermeye ve bir vecihle tağyir ve tebdil ve tahrif ve tahviline tasaddi etmeye her kim tebdil ve tağyir eder ise "fe men beddelehü ba'dema semiahü fe innema ismühü ale'l-lezine yübeddilünehü inallâhe semiu alim" ve abd-ı ekberinin fahva-yı şerifine mazhar ola, şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar.

European Commission (Avrupa Birliği) Uluslararası Hukuk çerçevesinde

- 1) 1878 yılında imzalanan antlaşmalar, Kıbrıs Adası üzerindeki egemenliğin Büyük Britanya'ya devredilmesi ile ilgili bir hüküm taşıyor.
- 2) 1878 yılında imzalanan antlaşmalar, Osmanlı Vakıf Yasaları'nı (Ahkâm-ül Evkaf) koruyor ve yasalarda yapılacak herhangi bir değişikliğin Ahkâm-ül Evkaf hükümlerini etkilememesi gerektiğini savunuyordu.
- 3) İngiliz Sömürge Yönetimi tarafından ortaya konan bir kadastro kaydı, ilke olarak, Devletler Hukuku açısından herhangi bir sorun oluşturmaz. Ancak, tapu kayıtlarına yapılan girişler ile vakıf yasaları (vakıf kayıtları) arasında bir tutarsızlık olması durumunda, Uluslararası Hukuk'a aykırı bir işlem yapılmış olur.

Cyprus Under British Rule: An International Law Analysis of Certain Land Surveys and Land Assignments between 1878 and 1955

Chinese Journal of International Law, Vol. 7, Issue 1, pp. 159-196, 2008

Posted: 4 Jul 2008

Bernhard Hofstötter

Komisyonu) yetkilisi Dr. Bernhard Hofstötter'in Kıbrıs'ta yapılanlarla ilgili çalışmasından...

- 4) Vakıf arazileri, ilke olarak, satılamaz ve miras olarak devredilemez. Vakıf mülklerinin satışı ya da miras olarak devredilmesi, Vakıf yasalarına aykırı olduğu için, 1878 Antlaşmaları Ek. 1 ve Ek. 2 maddelerinin tanıdığı ve verdiği haklar ('vakıf malları korunacaktır') ihlal edilmiş olur.
- 5) Bir vakıf mülkünün mülkiyetinin uzun süre kullanım nedeniyle, kullanıcı ve diğer şahıslara devredilmesi, vakıf yasalarına aykırı bir işlem olduğu için, uluslararası yasalar da ihlal edilmiş olur.
- 6) Uluslararası hukuk yasalarının ihlal edilmesi durumunda, bu devletin sorumluluğu ortaya çıkar ve söz konusu devletin yapılan işlemlerden doğan yanlışları düzeltme yükümlülüğü de böylece ortaya çıkmış olur.
- 7) Lozan Antlaşması öncesinde ve sonrasında yapılan Vakıflar ile ilgili mevzuat değişiklikleri, Ahkâm-ül Evkaf ilkelerine aykırı olursa, uluslararası hukuka da aykırı olmuş olur.

Abstract

From 1878 onwards, Great Britain exercised sovereign rights coming close to full sovereignty over Cyprus. The present article demonstrates that, by undertaking certain land surveys and land assignments with regard to religious property in North Cyprus, Great Britain ultimately failed to abide by the restriction on the exercise of its sovereign rights flowing from international law, which in turn referred to the Ottoman Law on Foundations and Endowments. Apart from shedding light on a commonly neglected aspect of colonial law, which is closely linked to key concepts of public international law continuing to shape our present-day discourse, a loose frame of reference for reparation of past injuries is sketched out.

Vakıf malını gasbetmek

Vakfetmek, bir malı insanların yararlanması için sonsuza kadar topluma sunmak demektir. Örneğin, yoksul çocukların okutulması için bir vakıf kurulurken şöyle denir: "Ben bu dükkanımı, ya da benzeri bir mülkümü vakfediyorum ve burasının kirası ya da geliri ile din, dil, milliyet veya ırk ayırımı olmadan tüm çocuklar sonsuza kadar okutulacak."

Özetle, bir vakfın en önemli özelliği sonsuza kadar devam etmesidir.

Yüzyıllar boyunca Vakıfların Kıbrıs'ta binlerce dönüm arazisi ve binlerce taşınmaz mal varlığı vardı. Bu mallardan elde edilen gelirlerle vakıf ve hayır işleri yürütülmekteydi.

Bekir Paşa Vakfı'nın yaptırdığı Larnaka Su Kemerleri

niçin bir insanlık suçudur ?

- Bu amaçla okullar, su kemerleri, çeşmeler, hanlar, hamamlar, camiler ve diğer kamu yararı için binalar inşa edildi.
- İhtiyaçlı kişilere yardımlar yapıldı.
- Öğretmenlerin ve imamların maaşları ödendi ve fakir çocuklar okutuldu.
- Sağlık ocakları yapıldı ve hastalara bakıldı.
- Yaşlıların, dulların ve engellilerin ihtiyaçları karşılandı.

Bu hizmetler, Kıbrıs'ta Osmanlı İmparatorluğu döneminde (300 yıl) aksatılmaksızın devam ettirilmiştir.

Vakıf gelirlerinin aksatılması ve durdurulması demek, toplumun, dini yaşamını, kültürünü, geleneklerini ve en temel insani ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma getirilmesi demektir. Bu nedenlerden dolayı vakıf mallarının gasbedilmesi insanlık suçudur.

Lefkoşa Samanbahçe Sosyal Konut Evleri

Toplumun gereksinimleri her açıdan Kıbrıs'ta 2200'den

Hayvan ve Tohum
Islah Eden Vakıf

Şifahane Yaptıran
Vakıf

Yetim ve Öksüz Çocukları
Barındıran Vakıf

Altyapı Hizmetleri
Sunan Vakıf

Tarım Alanlarını
Islah Eden Vakıf

Müslim ve Gayrimüslime
Mezar Yaptıran Vakıf

Göz Hastalıkları İçin İlaç
Hazırlayan Vakıf

Leylekleri Koruyan
Vakıf

düşünülerek Osmanlı Döneminde fazla vakıf kurulmuştur.

Hamam ve Çamaşırhane
Yaptıran Vakıf

Kadın Sığınma Evi
Vakfı

Çevre ve Ormanı
Koruyan Vakıf

Fabrika Kuran
Vakıf

Köprüleri Tamir
Ettiren Vakıf

Kızlara Çeyiz
Hazırlayan Vakıf

Yetimlere Elbise Alan
Vakıf

Çiftçilere Tarım Aletleri
Temin Eden Vakıf

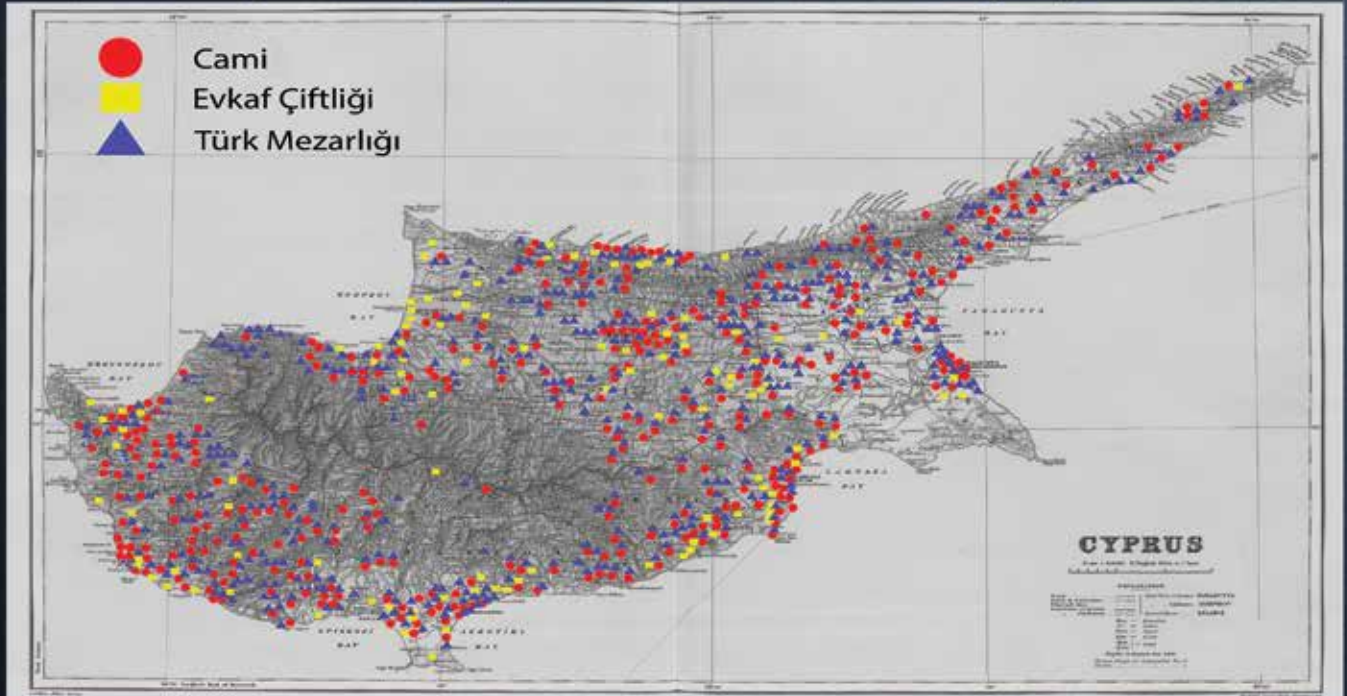

Uluslararası Teamül Yasaları vakıf olmaktan

Vakıf Yasaları, İslam Hukuku'nun doğuşundan itibaren tüm İslam ülkelerinde 1400 yılı aşkın bir süredir uygulanmaktadır. Bu yasalar, iyilik ve hayır öngören Kur'an-ı Kerim'e dayanmakta ve mülkiyetler bu amaçlar için vakfedilmektedir.

İslam ülkelerinde Evkaf Bakanlıkları ve Vakıf İdareleri bulunur. Vakıfların geri alınamaz, el değiştiremez, devredilemez, bağışlanamaz olduğuna ilişkin kurallar, çok eski tarihlerden beri tüm İslam devletlerinde uygulanmaktadır. Bu yüzden, bu kurallar Uluslararası Teamül Hukuku'nun bir parçasını oluşturur. Uluslararası Teamül Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ana kaynağıdır.

1878 yılında 400 cami, 596 Türk mezarlığı ve 109 Evkaf çiftliği vardı.

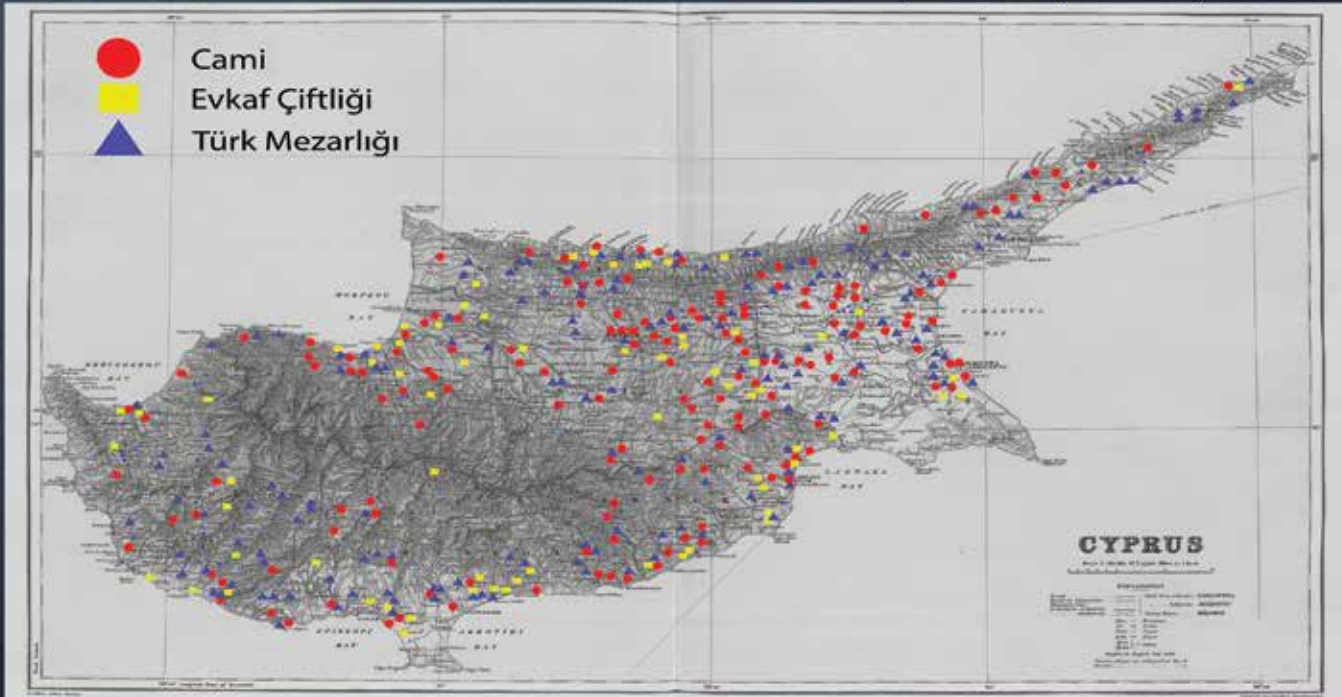

Hukuku'na göre vakıf malları, çıkarılamaz

Kıbrıs'ta gaspedilen evkaf mallarına dair ihlaller, uluslararası hukuku da ihlal etmektedir. Vakıf malları, Uluslararası Teamül Hukuku, Temel Evkaf Kuralları (Ahkâm-ül Evkaf), vakıflara ilişkin hükümlerin yer aldığı uluslararası anlaşmalar uluslararası içtihat ve doktrin temelinde elden çıkarılamaz, devredilemez, bağışlanamaz. Bu temel ilkeler, tüm İslam devletlerinde 1400 yılı aşkın bir süredir uygulanmaktadır.

Bu nedenle, Evkaf'a ilişkin kurallar Uluslararası Teamül Hukuku'nun parçasıdır. Sonuç olarak, vakıf mallarının bağış, satış, devir gibi yollarla elden çıkarılabilmesinin yasal olduğu iddiasında bulunmak, tamamen hükümsüzdür. Bu tür işlemler hukuk açısından geçersizdir.

1878 den sonra Vakıf mallarının % 92'si vakıf mülkiyetinden çıkarılmıştır.

Tek amacımız, iyilik

Evkaf mallarının % 92'sinin vakıf mülkiyetinden çıkarılarak gasp edilmesine rağmen bugün binlerce öğrenciye burs verilip, okullara katkı sağlanıyor, kütüphaneler inşa edilip, hastanelerin ihtiyaçları gideriliyor. Hastalara, yaşlılara, engellilere ve fakir öğrencilere destek veriliyor. Yani mal ve gelir kaybına rağmen her alanda hayır faaliyetlerine devam edilebiliyor.

Bir de gasp edilen bu malların iade edildiğini düşünelim. İmkanların artmasıyla yapılan hayır işlerinin ne kadar daha artacağını, ülkenin temel sorunlarının neredeyse tamamının çözülebileceğini bugüne bakarak rahatlıkla görebiliyoruz.

Evkaf tarafından alınan 5 adet ambulans

medeniyetini yaşatmaktır

Kendi imkanlarıyla ihtiyaç duyulan her yere okul ve hastane yapabilen, bu sosyal olanakların tümünden halkın ücretsiz istifade edebilmesine fırsat veren, esnafın ve iş imkanlarının güçlenmesine vesile olarak ekonomiye de katkı sağlayabilen Evkaf, üreten ve ayakta durabilen bir ülke oluşumunda büyük rol oynamış olacaktır.

Asıl amaç toprak kavgası değil aslında. Bilinmelidir ki en büyük kazanım, tüm insanlığın yanında olabilecek iyilik medeniyetini yaşatmaktır.

Evkaf tarafından yaptırılan İskele Evkaf Türk Maarif Koleji

Bir vakıf malını vakıf olmaktan çıkarmak insanlık suçudur.

Dünyanın her yerinde vakıf demek; ırk, din, dil, milliyet ayrımı yapmadan insanlığın hizmetine verilmiş mal demektir. Bir malı vakıf olmaktan çıkarmak yani insanlığın hizmetinden çıkarmak ve kişileri zengin etmek için vermek insanlık aleyhine işlenmiş bir suçtur.

KIBRIS
VAKIFLAR
İDARESİ
1871